НАРОДНО СЪБРАНИЕ
49-454-04-32
07 / 02

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА 49-ТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА КОМИСИЯТА ПО
ПРАВНИ ВЪПРОСИ
Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл.80, ал.1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасям писмено предложение за изменение и допълнение на приетия на 31.01.2024г. на първо гласуване Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс, сигн. 49-302-01-53, внесен от Министерски съвет на 12.09.2023г., както следва:

1. § 19 се изменя:

§ 19. Създава се глава шестдесет и първа с чл. 640:
„Глава шестдесет и първа
Признаване и изпълнение на съдебни решения по Европейската конвенция за признаване и изпълнение на решения за упражняване на родителски права и възстановяване упражняването на родителските права от 1980 г., по Конвенцията за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на децата от 1996 г., по Конвенцията за споразуменията относно избор на съд от 2005г. и по Конвенцията за признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела от 2019г.
Приложими разпоредби
Чл. 640. Признаването и изпълнението на съдебни решения по Европейската конвенция за признаване и изпълнение на решения за упражняване на родителски права и възстановяване упражняването на родителските права от 1980 г., съставена в Люксембург на 20 май 1980 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 21 от 2003 г.) (ДВ, бр. 104 от 2003 г.), по Конвенцията за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на децата, съставена в Хага на 19 октомври 1996 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 9 от 2006 г.) (ДВ, бр. 15 от 2007 г.), по Конвенцията за споразуменията относно избор на съд, съставена в Хага на 30 юни 2005 г. (ОВ, L 133 от 29 май 2009 г.) и по Конвенцията за признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела, съставена в Хага на 2 юли 2019 г. (ОВ, L 187 от 14 юли 2022 г.) се извършва съответно по реда на чл. 636, чл.637 и чл.639.“

2. В § 20 в чл.28 от Кодекс на международното частно право:

а) В ал.1 се добавят думите „освен ако международен акт или акт на правото на Европейския съюз не постановяват друго. “
б) Създава се ал.2:

„(2) Съдът се произнася за международната компетентност след изтичане на срока за отговор на исковата молба.“

в) Настоящите ал.2 до ал.4 стават от ал.3 до ал.5.

МОТИВИ

С настоящето предложение се цели да се преодолее празнотата в българското законодателство относно реда за признаване и допускане на изпълнението на чуждестранни съдебни решения, които попадат в обхвата на два международни договора, които са част от правото на ЕС и които са приложими за всички държави членки, включително и за България. Двата международни договора са : Конвенция за споразуменията относно избор на съд (ОВ, L 133 от 29 май 2009 г.) и Конвенция за признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела (ОВ, L 187 от 14 юли 2022 г.). Конвенцията за споразуменията относно избор на съд е в сила за Съюза и има задължение за прилагането й от българските органи **от 01.10.2015г**. Близо десет години след началото на приложението й България не е създала допълваща национална процесуална уредба относно реда за приложението й. Общият ред по част Четвърта на Кодекс на международното частно право не съответства на изискванията на Конвенцията за споразуменията относно избор на съд, която предвижда, че процедурата следва да бъде ускорена. Аналогично, Конвенция за признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела е в сила за Съюза и има задължение за прилагането й от българските органи **от 01.09.2023г**. Общият ред по част Четвърта на Кодекс на международното частно право не съответства на изискванията на Конвенция за признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела, която предвижда, че процедурата следва да бъде ускорена.

Предложението предвижда правилата на чл.636, чл.637 и чл.639 от ГПК да са приложими ***съответно***, тъй като посочените разпоредби на ГПК отпращат към конкретни разпоредби на друг международен договор – Хагската конвенция от 2007г. относно издръжката. Недопустимо е прякото им приложение спрямо Конвенцията за споразуменията относно избор на съд и спрямо Конвенцията за признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела, които съдържат различни разпоредби за необходимите документи за признаване и допускане на изпълнението.

От гледна точка на международните задължения на страната ни следва редът за признаване и допускане на изпълнението на съдебни решения по отделните Хагски конвенции да бъде унифициран като производство, за да не се достига до преференциален режим при приложението на един акт на Хагската конференция по международно частно право спрямо друг.

На следващо място, допълнението на чл.28, ал.1 от КМЧП цели да се избегне противоречие и създадена практика на българските органи в отклонение от изискванията на чл.28, §1 и чл.26 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (Брюксел Ia). Според посочените разпоредби съдът не извършва служебна проверка на своята международна компетентност, ако ответникът се яви по делото и не оспори компетентността на българския съд (Чл.28, §1 гласи - Когато срещу ответник с местоживеене в държава членка е предявен иск в съд на друга държава членка и *той не се яви*, *съдът служебно прогласява*, че не е компетентен, освен в случаите, когато компетентността му произтича от разпоредбите на настоящия регламент).

Според практиката на Съд на ЕС и на българските съдилища срокът за оспорване от страна на ответника на международната компетентност е до първото действие по защита по делото, което е подаване на отговор на исковата молба. Такава е логиката и на чл.24 от КМЧП. В този смисъл, съдът не следва да се произнася служебно относно международната си компетентност до изтичане на срока за отговор на исковата молба. В зависимост от процесуалното поведение на ответника, съдът ще се произнесе служебно по своите правомощия след като се запознае с позицията на ответника. В противен случай, ако съдът се произнесе преди да е изтекал срока за отговор на исковата молба и преди да се прецени поведението на ответника се достига до нарушение на чл.26 от Регламент Брюксел Ia, като съдът препятства възможността да се учреди т.нар. мълчалива пророгация на компетентност. Това, освен нарушение на правото на Съюза, съставлява и засягане на индивидуалните права на защита на ищеца и на принципа за състезателното начало и равенството на страните эоооов гражданския процес.

07.02.2023г.

Вносител:

Васил Панделов
Петър Косев

Надежда Мургашева
Гого Гогов